

Bokmål

Del A - Kortsvarsoppgaver

Svar på fem, og kun fem av disse åtte oppgavene:

Oppgave 1

Hva er forskjellen på «den eldre Edda» og «den yngre Edda» (også kalt «Snorre-Edda»)?

Oppgave 2

Sett disse litterære epokene i riktig rekkefølge og gi omtrentlig tidsplassering av dem: nasjonalromantikken, realismen og opplysningstiden.

Oppgave 3

Forklar begrepet «adaptasjon».

Oppgave 4

Forklar begrepet 'allegori' og belys forklaringen med eksempel fra pensumlitteraturen.

Oppgave 5

Forklar det dramaturgiske begrepet 'murskue' og belys forklaringen med eksempel fra pensumlitteraturen.

Oppgave 6

Forklar begrepene 'motiv' og 'tema'.

Oppgave 7

Plasser disse tre litterære personene i rett verk: Siss, Dr. Relling, Betjanten Jean.

Oppgave 8

I hvilket litterært verk finner vi følgende åpningssetning:

«Egentlig var han en litt fordrunken lektor i 50-årsalderen, med en kone som hadde est litt for mye ut, og som han spiste frokost med hver morgen.»

Svar med forfatternavn, tittel, sjanger og omtrentlig tidsplassering.

*

Del B – oppgaver som krever noe mer plass

Svar på to, og kun to, av disse tre oppgavene:

Oppgave 1

Forklar begrepet «kunsteventyr», og vis eksempel fra pensumlitteraturen.

Oppgave 2

Hva er navnet på hovedpersonen i Knut Hamsuns roman Sult, og gi en kort forklaring på hvordan denne navngivingen har betydning for en tolking av romanen

Oppgave 3

Hvilke trekk ved Tarjei Vesaas' roman *Is-slottet* (1963) kan gi assosiasjoner til folkediktning?

*

Del C – oppgaver som krever et litt lengre resonnement

Svar på én, og kun én, av disse to oppgavene:

Oppgave 1

Forklar perioden romantikken, og vis ved bruk av eksempel fra pensumlitteraturen hvordan kjennetegn ved perioden kommer til uttrykk i den teksten du velger som eksempel.

Oppgave 2

I Alexander Kiellands novelle *Karen* kan vi lese om følgende episode:

«Karen kom hurtig inn fra kjøkkenet med sitt brett; hun bøiet hodet, så man ikke kunde se ansiktet, idet hun skyndte seg fra gjest til gjest.

Haresteken plaserte hun midt foran de to fiskeopkjøpere, hvorpå hun bragte en flaske sodavann til de to handelsreisende, som satt i stuen innenfor. Derefter gav hun den bekymrede bondemann et talglys, og idet hun smuttet ut igjen, stakk hun 63 øre i hånden på den fremmede ved ovnen.

Kromannens kone var aldeles fortvilet; hun hadde visstnok ganske uformodet funnet nøklene; men straks derpå mistet sakførerens brev, og nu stod kroen i det frykteligste røre: ingen hadde fått, hvad de skulde ha, alle ropte i munden på hinanden, de handelsreisende ringet uavladelig med bordklokken, fiskeopkjøperne lo seg nesten fordervet av haren som lå og skrevet på bordet foran dem; men den bekymrede bondemann pikket madamen på skulderen med sitt talglys; han skalv for sine 63 øre. Og i all denne håbløse forvirring var Karen aldeles sporløst forsvunnet.»

(fra Alexander Kielland: *Samlede verker bd. V*, Oslo 1949, s. 35)

Gi en tolkning av denne episoden og sett tolkningen inn i novella som helhet.

Kiellands novelle *Karen* er meget hyppig brukt i ungdomsskolen. Drøft noen av de utfordringene en lærer kan støte på når han/hun/hen skal forklare dette stedet i teksten for elever i ungdomsskolen.

Nynorsk

Del A - Kortsvarsoppgåver

Svar på fem, og berre fem av desse åtte oppgåvene:

Oppgåve 1

Kva er skilnaden på *den eldre Edda* og *den yngre Edda* (òg kalla *Snorre-Edda*)?

Oppgåve 2

Set desse litterære epokane i rett rekkjefølgje og gje omtrentleg tids plassering av dei: nasjonalromantikken, realismen og opplysningstida.

Oppgåve 3

Forklar omgrepet «adaptasjon».

Oppgåve 4

Forklar omgrepet 'allegori' og belys forklaringa med døme frå pensumlitteraturen.

Oppgåve 5

Forklar det dramaturgiske omgrepet 'murskue' og belys forklaringa med døme frå pensumlitteraturen.

Oppgåve 6

Forklar omgrepa 'motiv' og 'tema'.

Oppgåve 7

Plasser desse tre litterære personene i rett verk: Siss, Dr. Relling, Betjanten Jean

Oppgåve 8

I kva for eit litterært verk finn vi følgjande åpningssetning:

«Egentlig var han en litt fordrunken lektor i 50-årsalderen, med en kone som hadde est litt for mye ut, og som han spiste frokost med hver morgen.»

Svar med forfatternavn, tittel, sjanger og omtrentleg tids plassering.

*

Del B – oppgåver som krev noko meir plass

Svar på to, og berre to, av desse tre oppgåvene:

Oppgåve 1

Forklar omgrepet «kunsteventyr», og vis døme frå pensumlitteraturen.

Oppgåve 2

Kva er namnet på hovudpersonen i Knut Hamsuns roman *Sult* (1890), og gje ei kort forklaring på korleis denne namngjevinga har tyding for ei tolking av romanen.

Oppgåve 3

Kva for trekk ved Tarjei Vesaas' roman *Is-slottet* (1963) kan gje assosiasjonar til folkediktning?

*

Del C – oppgåver som krev eit litt lengre resonnement

Svar på éin, og berre éin, av desse to oppgåvene:

Oppgåve 1

Forklar perioden romantikken, og vis ved bruk av døme frå pensumlitteraturen korleis kjenneteikn ved perioden kjem til uttrykk i den teksten du vel som døme.

Oppgåve 2

I Alexander Kiellands novelle *Karen* kan vi lese om følgjande episode:

«Karen kom hurtig inn fra kjøkkenet med sitt brett; hun bøiet hodet, så man ikke kunde se ansiktet, idet hun skyndte seg fra gjest til gjest.

Haresteken plaserte hun midt foran de to fiskeopkjøpere, hvorpå hun bragte en flaske sodavann til de to handelsreisende, som satt i stuen innenfor. Derefter gav hun den bekymrede bondemann et talglys, og idet hun smuttet ut igjen, stakk hun 63 øre i hånden på den fremmede ved ovnen.

Kromannens kone var aldeles fortvilet; hun hadde visstnok ganske uformodet funnet nøklene; men straks derpå mistet sakførerens brev, og nu stod kroen i det frykteligste røre: ingen hadde fått, hvad de skulde ha, alle ropte i munden på hinanden, de handelsreisende ringet uavladelig med bordklokken, fiskeopkjøperne lo seg nesten fordervet av haren som lå og skrevet på bordet foran dem; men den bekymrede bondemann pikket madamen på skulderen med sitt talglys; han skalv for sine 63 øre. Og i all denne håbløse forvirring var Karen aldeles sporløst forsvunnet.»

(fra Alexander Kielland: *Samlede verker bd. V*, Oslo 1949, s. 35)

Gje ei tolking av denne episoden og set tolkninga inn i novella som heilheit.

Kiellands novelle *Karen* er svært ofte brukt i ungdomsskolen. Drøft nokre av dei utfordringane ein lærar kan støte på når han/ho/hen skal forklare denne staden i teksten for elevar i ungdomsskolen.